

Co roku liczba pracujących w Polsce cudzoziemców rośnie. Choć polski rynek wydaje się dla nich atrakcyjny, to przestaje być pierwszym wyborem ze względu na czasochłonne i skomplikowane procedury legalizacji pracy i pobytu. Na te bariery wskazują również przedsiębiorcy, którzy bez pracowników zagranicznych nie są w stanie poradzić sobie z niedoborami kadrowymi w Polsce. Dotyczą one zarówno prostych prac fizycznych, jak i specjalistycznych stanowisk.

Według Głównego Urzędu Statystycznego pod koniec ubiegłego roku w Polsce pracowało ponad 1,2 mln obywateli państw trzecich. To osoby, które pracują legalnie, odprowadzają składki na ubezpieczenia społeczne i z tego tytułu są też zarejestrowane w ZUS. Jest to wzrost o ponad 7 proc. w porównaniu z danymi sprzed roku. Liczba zatrudnionych cudzoziemców w polskiej gospodarce cały czas rośnie - mówi Nadia Winiarska, wicedyrektorka Departamentu Pracy w Konfederacji Lewiatan.

Według najnowszych danych ZUS na koniec lutego 2026 roku liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń emerytalnych i rentowych wyniosła 1 295 372. W ciągu miesiąca wzrosła o około 10 tys.

Zapotrzebowanie na pracowników zagranicznych też na to wpływa. Rozmawiając z pracodawcami, cały czas słyszymy, że z uwagi na wyzwania demograficzne potrzebują coraz większej liczby pracowników spoza Polski - podkreśla Nadia Winiarska.

Najwięcej obcokrajowców przybywa do Polski z Ukrainy. W ZUS zarejestrowanych jest ponad 865 tys. Ukraińców. Na drugim miejscu są Białorusini - ponad 132 tys., a na kolejnych - cudzoziemcy z paszportem indyjskim - blisko 25 tys. i kolumbijskim - ok. 20 tys.

Jesteśmy atrakcyjnym rynkiem dla obywateli państw trzecich, wcześniej głównie z za granicy wschodniej, z Ukrainy i Białorusi. Teraz coraz więcej osób pojawia się z krajów odleglejszych geograficznie, często z tych objętych ruchem bezwizowym. Przyjeżdżają oni do Polski, aby podjąć pracę, więc przede wszystkim jest to imigracja zarobkowa - podkreśla przedstawicielka Konfederacji Lewiatan. - Natomiast przewlekłość procedur sprawia, że czasami Polska już nie jest pierwszym wyborem dla tych osób.

Od 1 czerwca 2025 roku w Polsce obowiązują nowe przepisy migracyjne. Ich celem było uszczelnienie dostępu cudzoziemców do polskiego rynku pracy, uczelni i systemu wizowego. Nowe prawo objęło m.in. elektroniczną procedurę legalizacji pracy czy likwidację testu rynku pracy. Zgodnie z przepisami decyzja w sprawie zezwolenia na pracę powinna być wydana nie później niż w ciągu miesiąca. W przypadku sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania. Jak podkreśla ekspertka, praktyka wygląda jednak inaczej.

Czas oczekiwania na zezwolenie na pracę się wydłużył po czerwcu 2025 roku. Czeka się na nie obecnie nawet pięć miesięcy, wcześniej to był miesiąc. Na wizę w polskich konsulatach w wybranych państwach czeka się nawet kilkanaście miesięcy, a po przyjeździe do Polski cudzoziemiec wnioskuję o zezwolenie na pobyt i tu czas oczekiwania średnio wynosi nawet ponad 340 dni. W tym czasie mobilność pracownika jest ograniczona. Pracodawca jest narażony na negatywne konsekwencje związane z nieumyślnym nielegalnym powierzeniem pracy - wskazuje Nadia Winiarska.

Według raportu Smart Solutions HR „Cudzoziemcy na polskim rynku pracy 2025. Jak biznes ocenia współpracę z pracownikami z zagranicy” głównym problemem dla pracodawców, którzy chcą zatrudniać cudzoziemców, jest długi czas oczekiwania na dokumenty legalizujące pracę (50,5 proc.). Na kolejnych miejscach znalazły się złożoność procedur prawnych (39,6 proc.) i uzyskanie pozwoleń na pracę (31,5

proc.). Dla porównania na koszty dopełnienia formalności wskazało 9 proc. przedsiębiorców.

Z perspektywy pracodawców ważne jest, aby uszczelnienie szło w parze z usprawnieniami dla firm uczciwych. Z tego punktu widzenia bardzo ważne są na przykład przyspieszenia dla rzetelnych przedsiębiorców, którzy wywiązują się z obowiązków dotyczących legalizacji pobytu i pracy oraz zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych. Naszym zdaniem ich wnioski powinny być traktowane priorytetowo, ale na razie niestety rozwiązanie zaproponowane w przepisach dotyczy niewielu podmiotów - uważa przedstawicielka Konfederacji Lewiatan.

Mowa o obowiązującym od 1 czerwca ub.r. systemie fast track. To przyspieszona ścieżka legalizacji pobytu i pracy dla zagranicznych specjalistów. Obejmuje jedynie wąską grupę firm i wybrane profesje. Przewidziano ją dla przedsiębiorstw o znaczeniu strategicznym, przypadków kontynuacji zatrudnienia u tego samego pracodawcy, a także zawodów deficytowych, o ile zostaną wskazane w odrębnym rozporządzeniu.

Oczekujemy na publikację listy zawodów deficytowych. Mamy nadzieję, że usprawni to uzyskanie dokumentów pobytowych dla cudzoziemców pracujących w branżach, które są szczególnie dotknięte niedoborami kadrowymi - uważa Nadia Winiarska. - Te, w których najczęściej zgłaszane jest zapotrzebowanie na pracowników zagranicznych, to np. przemysł, usługi, budownictwo, ale też transport.

Raport Smart Solutions HR pokazuje, że ponad 60 proc. polskich firm zatrudnia obcokrajowców wyłącznie lub głównie jako pracowników fizycznych. 9 proc. natomiast powierza im stanowiska biurowe lub specjalistyczne.

Obecne ramy prawne i procedury wizowe niestety nie są wystarczające, aby skutecznie rekrutować zagranicznych specjalistów i utrzymywać ich w Polsce. Ten system czasami jest po prostu niewydolny, hamuje możliwość rekrutacji zarówno specjalistów zagranicznych, jak i pracowników wykonujących prace proste, których polska gospodarka potrzebuje - mówi ekspertka Lewiatana. - Jeszcze dużo pozostaje do zrobienia w kwestii usprawnienia procedur. Na razie to blokuje możliwości rozwojowe polskich firm, ale również decyzje inwestycyjne, więc wymagałoby to zdecydowanego przyspieszenia.

Zgodnie z długoterminową prognozą Ministerstwa Finansów przygotowaną dla ZUS liczba osób w wieku produkcyjnym będzie systematycznie maleć. W 2060 roku będzie o 6,4 mln niższa niż w 2025 roku. Udział tej grupy w ogólnej populacji w 2030 roku osiągnie 58,7 proc., po czym w ciągu kolejnych 30 lat będzie stopniowo spadać do 48,3 proc.

Biorąc pod uwagę wyzwania demograficzne i patrząc na dostępne prognozy, możemy się spodziewać, że w perspektywie najbliższej dekady na polskim rynku pracy zabraknie nawet 2 mln pracowników. Wynika to z tego, że coraz więcej osób, na przykład w związku z przejściem na emeryturę, opuszcza polski rynek pracy, a coraz mniej na niego wchodzi - zaznacza Nadia Winiarska. - Z perspektywy polskich przedsiębiorców generuje to poważne wyzwanie, jeśli chodzi o braki kadrowe. Częściowo próbujemy łagodzić te skutki automatyzacją, ale ona nie jest możliwa we wszystkich sektorach. Na przykład w opiece nad osobami starszymi, gdzie trudno już sobie wyobrazić funkcjonowanie tej branży bez cudzoziemców.

Źródło: Newseria